

769 1/2

±

16

1869

10. szám

1869. Május 20

"Hajnal"

Első Epólyám

A tavaszaszi magyarországi inképek sárculak
közlönye. Megjelentek havonként kétszer egymás a
zó szerkesztők és újsós napján, két újsó szerke-
lemben, két példányban.

Berövek költ

Mint anya öleiben almodó kicsinyke
Érvingasra alózik a só minden hája
Enyelegni kedve nincs pedig parján sol
Építő virág lev szerelmek rabja

Hajnal határáskor legelők mosolygna
Vistka nem mosolygó kedvesök szemébe
Ese ök újsósok, varnak vána-várnak
S temesőjök ott lesz lova vágy sal élve.

Moss is oss furvki illasos keble's is
Csokis egy pirov ajakis a roksa
Pajxankod va sussoq buvos dolgokas de
Ugy sesx a to' minsha nem hallossa volna

Pedig ezilem van rejve keble melyen
Kema to' keffemii ifju sunderenek
Rekstemu sunder is karciu habbanykale
Kyar alkony langyos kello'je is egyet.

Mikor a nap sies senger agyba dolni
Bucsufo' sugaras ravessven a sora
Kerelem sol gyul ki habbanyok arva
Sesze hogy rokelmar a regen van ora.

Balsamos karnyaval legyymven a kello'
Sunder is banykale mind Kararba jonel
Keblek moxdu, fodros fejel intezesnel
A sora roppreni pajxan kereko'nek.

... E van, csillagoktal behinsve a menygy mar
Holo fenyis a kek to' egy suktoni vishka
Kint nefelysskeme skux keblu kanynal
Kive eskelmis mely abraudo de sioxsa

To' paron kunyko' all nad a fedel rajsa
Kasszik ablakaban kis mecsesillogasa
Egysseni nep el iss - skabad nep boldog nep -
Sioxsa skiv ude leg; mers vajgymanak masra

Kavicsok paraszti életén csolnak ringatók
Hólvilágnál boldog pár andalog rajza
Tosunderről regél regés a leányka
Vidám szerelem-dalsz Bengaz affu ajka.

Hólv világ fényénél látni a kék vízben
Értecsis prokserángok mennyin merre járnak
- A tóparson vörk lomboságu tölgyek
Vesve a vízsükrén vad szeszélyu árnyak.

Pörra hajnalon megharsan a setőkön
Értecsis kurije éber álmu gyors madárnak
A hegyek közt bens kék fűsz gomolyog fel
Azt aligha nem szénégetők sanyáznak.

És az eprező lányka, vörtecsis kis kendője's
Féjéről leotoran szeparokát megmozdta.
Hangosan kacagta a vörtecsis keteből
A falánk apró nép moshon elkapdosta.

Más négen Csörömpöt közel kámvorokban
Dolgos halapácsa munkaszkolcs népnél
A vasszállító por halk imás duszog, tán
Reggeli karangját hallja a vidéknek.

Almás panaszolja sűrűkölő gerle
Pelyhes és ebreszi a tarka pindtyöke
Távolban rakuk szót, itt rigó futtyengés
Ez éles felebréd megélenkül töle

Es a munkás lármája, meg vidám Leubay nője
Immeretlen érkei fogja és a lelkes
Szent anyja terméskes légy imádova sólem
Te ünse a szívbe lites és kerelmes.

Pal vörökre
-beszély-

I

Az előbbi részben leirt események megfigyelésével
sárosunk olvasóinknak. Et ellaria és Béla kerdeise
re mindals csapas a vadastas stin helyere erre meg
allapodoss; az egyeslen ut a csapasban, stin falvi
Kalmán megparan csolai, hogy mindannyian Kulin irány
ban induljanak a Kusatára. O maga megdarsan gyur
va dorás az erdő sűrűjébe stin gútdoss. Stin an az
elindulás pillanatában beleöjeben vivot csasák
el el sünedek "Kinyomatai lassokossak.

Sose's gondolatokkal halat odább, mig egy
sioxason megallva, nem kédre tekint konul, a meg
laga az utonyu medves elerülve réreben s akasztla
mul felkiats.

- Ah! tehát megmenekültek. Es most mit te
gyek?! Et kerlem mamorinai Kayaiba tobjam-e és
üdvömes, vörökre stakissal-e lakam s barásaimmal.
gyvsrelem és Karkvrtas atkás vonva magam után.
... Avagy Kiseppem ego" stin vemes, s egy jégkebel fe
nekere semessem langst kerelmemes. ... Kerestek

imádlak oh Trén! . . . His ez nekem a mennyi üve-
sege, ha azt veled együtt nem korbátom, és atyáid csal-
e férjem fejéért adja kéteves. Ah méis is nagy,
de egy pára leánya? avagy méis oly drága az is mely
kivedhet jussas? hogy eredet katasztróm kell a vi-
laggal. De méis nekem-e világ ha barna fűzű
aratomra omolva, felkorbácsolja kivelem értelemis,
ha esillagokremedtől olvashatom bölgyvázomaz, ha
hibor ajkáról kivehatom a kerelemi kedves italás...
Trén veled barasság... ragad a kenevedély. Trén
veled Kövany. Mára volt kitalálva a nap, melyen a
barasságodat elrabolva visszalátalak a borsón rüveg
falánál, hogy vad légy öökke! Megyele méis kivelem
az... birnom kell Trén kéket. -

Elpikens lassan a kenevedély hangja, kivefal-
duls arccal kaguldoss kiveitött kelya felé.

A kiveitött kelya események és eredmények láttuk
az éji koveitött kelya kaguldoss kiveitött kelya felé
gais méis volt találsa, kiveitött kelya kaguldoss kiveitött
kelya felé, de kiveitött kelya kaguldoss kiveitött kelya felé,
kiveitött kelya kaguldoss kiveitött kelya felé, kiveitött kelya
kaguldoss kiveitött kelya felé, kiveitött kelya kaguldoss
kiveitött kelya felé, kiveitött kelya kaguldoss kiveitött
kelya felé, kiveitött kelya kaguldoss kiveitött kelya felé.

x x x

Kis kelya felé el az előtti események után
az ószi nap sugarai még kiveitött kelya felé
az ószi mávarai már elnimmulak a noma esendő
esale a kello' levelet kiveitött kelya felé.

A kiveitött kelya kaguldoss kiveitött kelya felé

felest nyúló endősöt csak egy kis esermely valasztá
el, melynek virágos pranzán találjuk ilve Mariás
és Béla's, ki nem rég érkezett Kőváról; sokáig kit
lanul merengtek az övéi faj felett.

- Neki csak Mária mily szép ex elkeress
virág - Köls Béla kedvesének egy leshaltott rózsán
adva az.

- Valóban - mond Mária - csoda hogy a deri fagyos
lehelése el nem hervasztá!

- Gondolja ön? Oh nem csoda mess elstéa kere
ret... hídje el Mária a virágot is tudnák keresni.

Mária sokajtott.

- Mária kedves Mária - mond Béla remegő ke
Zés ajkakra vonva, emléskibe, oh emlékekkel val
ön fogzágom előtti Kavarais, midőn oly edesen rebege
e helyen: Szereslek... És akkor oly boldog voltam min
egyonyom virág, de leshaltottak kedvesem kebelén!
rcam is eljött a deri fagya. -

Mária kórogva bonts Béla Kajas Köké!...

- Ah kedves anyám - rebege -; ha tudna ön, mi
dön Kórágyán felkúrt, s jövőről aggódott: Konyvek
Kórt kéré az usent, hogy kórtta vissza öns kebe
lemre. Szeresem öns Béla igazán, Kivem első Kere
mével. -

- Mária - Kialsa fel Béla Kajaiba Kóns
va a kedves Kerecsiss. Egy anyám vagy, anyám örökre
anyám Kéns emléke, az ő ő álma lebeg felettünk.
Kóvair oly edesen viszhangorrag ego Kerelemes.
Kóvair egy Kóvra, Kóvra ölels, egy iver csak

mely a mennyes varázsolá' a keresztös pár elé, elűköss
minden bont, a kedélyről; úgy seestless netik mintha
az orokboldogság rotsái virítottak volna körülöttük.

Oly szép völs ökes egy lázni egymást ölelve,
minz szöcskék aranyalmakat, minz csuszogtak édes
boldogságról; sárosik egymásonak skivők érkel
meis; olykor egy boldogisí csokiban forross ostke
ajkuk s elrebegél upa amax édes karakal.

- Szerelek

- Szerelek

III

Ísmis egy hó; egy skomom hó' gonduls le az árva
konfelett; de hiszen skomom völs az mind, s ha
felmosolygoss is olykor egy édes nap, minz köldök
vax a sirasag pusksában, arra is úgy illess az a
skomom kövmondái: Sirva vigád a magyar!

Oly kedve völs ek a skenvedöknet, de olyrivüü
a keresztös skivöknet, Béla s Marianak; messz a ke
nelem boldogsagos vararsol a keserü felé is, s remeny
ültes a skamüköss divái Rebelébe...

Pár oranyira Kövansól, az öreg Kövái skai
son bersolásól fekerül egy daterékő csanda, mind
az ösvöl emléke, ötködve a pusksa síj felett.

s nap mar messze lehanyasloss az ég boldyá
ról, minvön három csajasos öböketa egyjen áll
meg a korckma előss

- Hej kocsmáros - mond egyik, alaktól öltöke
síról itélve a másik Kesső főnöke - helyet ne
szess az epekre, s egyúttal mind, minthogy a lovak
Kisfaradtak, gondod legyen rajok. -

- Szolgálatára, mond a remegő kocsmáros e
rőtökölts modollyal.

A három egyén belépett, s egy asszal konit le
lyes is foglalt. Barab ideig néman ünsele próbára
ikat, bar a Kis - ugy lasszák - Szolgának, vagy beren
nelo nem nagy lojlama val basulni.

- Igyal Laichó - mond azok egyide - annak a Kis
beszarnak egesejére

- Nem betyari az Miska, hanem

- Gy ne beszélj nekem, elég az hozzá, hogy sötét
tomlookban üls, tudom en hogy nem karsák oda hába
is megköhöss a gar fukó, his csak oly rossz em
ber mint a söbbi. Hoz még uram fia, no. a nagy
sárgos Mulsándag tudta nélkül mer ily es senni.

- Bolond vagy te Miska. Hozen ha kölni
akar, csak nem praedicalhatja Kis.

- Jó jó... de mikor a nagy sárgos Mulsándag

- Gy ne utifradj ugy Miska, hiszen mi is
magyarok voltánk sán még, mire az ablak mellett
allo parancsnok éles tekintessel méregese őt végig

- Laichó - mond vegre Skigom hangon - az
ess Kocsevit. felhök ulnek az igre, und uly...

Ekkavalra megvesszélő Laccio tuskujében
pörszolyais, s lovás nyergelre szi nélkül savorék.

- Jö keresztet Laccio rajzá's - Kialsa Miska eszása
- Hallgass kamor - monda parancsnok - hi
Konyka azt a ficskos meg nem fogabom aligha ki
vessom senemes ity nils kamával. hagy ma
gamra.

Miska nisse tudan van szorgossat a mészko
baba magaval viden egy boros üvegcs is. -

A harmadik egyen minz lástul egy főnöke.
Kiusan maga maradt a kobában, soláig já's alá
szel, sebes leptekek, minsegy eszmeivel karkove.

- Nem nem... monda, el kell fognom és bá'
minz thanomis; barasom völs keresztül egy mást...
... de nem nem ingadokom... az Eren atya
Kiványa a nagyváradi pasa. -

Sott vö" selt igy el, az ej mái komot bi
set less kiveg esö eszprek korgestek az ablakos; s
olykor villamok krikarsal a levegőben

Negre megnyilt az ajtó saxon Lacciojiss be.

- Laccio nagyon soká völsäl. No mis tudt
Ladd hallam, mond nunnyilt szivvel a parancsnok.

- Sokas is semmis völs a latonscusfeles.

- Hoggyan semmire valo. Iggy sebeses köse
lessigetes.

- Igen aram: sokas menz mindens sutor, is
semmis menz er askokoss idöben kivihetlenele.

- Vigyaxas is Kisanas, enny az egies

- Nem Uram! A Ruszok házar wöben Rivislesö
de moss bekeseben.

- Beszély rézkeseben.

Savlo egy sely poharas uriss R. s elkerde' dara
bodan usakava rézkeseis

- Mhány aranyis mindens megküdsama faluban.

- Mi?

- Ah öreg Kövany is fia az epüles Kúton Klár
nyaban laknak.

- Ez helyes; tovább.

- Ah ifju Kövany ablak's, mely alatt magas
bassyafal emelkedik, Kellemei este'ken minsa mai
vols nyissa sarja

- Ah balgasag, hiszem... Szax bir e csavar
wö... de megis a minsa hiszem, Kövanyü lepcso'ketel
vagni a bastyá, vagy a sömasz falba, melyen az esö
dackara is felkaszhasok.

- Nem ezen uram, de meg küdsajle

- Hol van szolgám? Nyergelyesek sebesen
induljunk.

x x x x x
x x x

Ah éji vihar duhongoss. Villamok csapata skor
nya lobbannassal az endök fas kote'

- Ah ez iszen karagja-rebecé a pör. Uram
bocsád meg bünermbes. -

Az wö effelre jár

A Regyesen Kapor dackára károm beburkolok
egyen halad Kövái egyik aszáján s egyenesen
Kövány Marson Kástélya felé sors. Éme most meg
allnok, s órasodan sekin tenek körül. Ezen az ab
hol alass felnyaló samast fal melless vólale

- Miska-mond a parancsnok sussozó kongon-
elő a csáékannyal sa jegy verekkel.

- Ezen de, has. bizony. bocsánat

- Gyorsan, ne felelj akasztó farrag

- Ezen de bocsánat aram, úgy ráj csak elő, hogy
elvestessem, hiszen eskümelesem is majd elvestem

- Szamári. 'förméd va a parancsnok, dióvisek
irányokra vea' prózolyás

- Jaj jaj Regyelem aram, tudom má, nem ves-
tessem el.

- Nem vesztessed el boldom kalgas-mond kar-
ró hanem nekem adod. -

- Fogunk hozzá dackó sebesen.

Nem sokára halk koppanással megültek
a vekar nőlésebe, s mint cherubinálloss a kas-
sity ódalan egy ferfu eles is kalál köts. Valam
nemzeti tárvány vól az, midon a villam remegő
arokanale rideg vonásais megvilagította; most neki
jessül egy dühös kélrohám, lecsapja a kédalese
magassághol, hogy egy fopost sokaj usán kölsanse

rát el a földön.

Skamoltram erre - mond a parancsnok, s letér-
erejés vessekredve a csakanyt megragadja, s a vajs
lepcsőrebe ragassz, míg alant lassan kövesség
nyúlva uszana. Most ismét hangzott a csakany
hangja ropogása, s pár percz múlva az ablak kővel
jesszeve sarkából.

Egy lépcső még, s a parancsnok remesen elin-
teszt le a sötét éjszakába az ablak párta'nyáról.

(folytatás.)

Magyarország belviszonya a német
szklai befolyás alatt

1387-1444.

(folytatás.)

Egy forrás aztán a magyar történelemben azon
paratlan eset, hogy az elégedetlen nemzeti Szigmondot
elfogja, s a siklósi várba börtönre hurcolja. Az éni
nyolck havi fogsága alatt az elégedetlenek által
behívott napolyi Kaszkó, valamint Jodok mor-
va herceg is, Taray is Sebör által kiűzetett
és Szigmond ismét elfoglalja királyi méltóságát.

A börtön igen sokas valószínűleg Szig-
mond belkulisén, s habár egészen meg nem tör-
te is, de mindenesetre forduló pont volt életében

elérte a legcsobbát, indulatok is jelleme, s nem hogy
a magis megmondolastanvág által Szarnokion
Kenyre ragasztani. Akonban nagyszeu jenyet
usakasai, melyeket a német Császari Korona elnye
rese végeztön, a kuszakiat elleni kabom, melyet
kosskas erokavis uson is, csak armány által
dontheset meg, igen sok wöre elskalaszták
öt az orokágsól, hol az alatt az alsala seremess
olygarchia, minn mind meganny, Rio Király, Ke
nye kedve skerins aralkatos.

Bar belátta ö Magyarországi állását, s elég
seges issekel birs is servek skövésére, de hiány
koss benne a skilán akaras, kitaró erlyesség,
minnek oka less akasán, hogy servei egészen ellenke
ző eredményűek lessek. -

Atlassa ö, hogy Magyarországnak, ha azs
akorja, hogy a keresztelési usar kényekes vegyen,
serményes a külfölddel megismeressesse, a tengere
Kell földisani erjes, felismere e skempansból
kosalmas ellenis belencsét, mely Dalmatiára
vagyoss, fel Trótkországos, mely mindig előbbre
kör, kuzvoss dengyelországi ellen, mely felhaso
ságot Moldva is Havasalföld felett megalapítani
igyekevel; de mind kasszalan, ha serveinek kivi
selére nem önmagától elegendő erilyt meríteni.
A török ellen kanyagul folyt a kabom, a Magyar

hadí dicsőség homályba borult, s Bolgarország
Bosnia, és Serbia egyrésze egymás után török
uralom alá került. Hogy Belencsés megröjje, fő for-
rását, kereskedését tamádá meg, ellenébe Karren-
kess alapított, midőn egyrészt Kaloz hajókat
birelt, másrészt Magyar és nemesoroszignak
Belencsével való kereskedését megszakasztotta, sa-
kelosi kereskedést Jenuára bírta. Ekkorban ^{mind}
ex csak boszniasotta, de nem törse meg Belen-
csét, sőt az egyházi szaktudás ügyébe való be-
avatkozása alatt, Dalmasia nagy részét bir-
sokába kényszerítte. Kéns az országon, hogy a
katalmas oligarchiát kordasítsa, az mindegy,
semlegesíteni akarja az álsal, hogy ellenébe
a kiraly, városoknak országos befolyást enged-
dett, és koveket minden országgyűlésre meg-
hívta, de ez is vesztélem volt azon időben, mi-
dőn a német birodalomban a polgári rend törni
válni kezdett. —

Tárgathatatlan, hogy Beigmond felvilá-
gosodást művelt fejedelem volt, sok ismerményes
kötődik magukon a koroké, felvilágosodás
nyomait - s így az usokor halájára nemileg érte-
mes. Ely ismerkedési példaut: hogy a kiraly, vá-
rosok polgárságát bevette az alkusmany sarokas-
völke, hogy a megyei gyűlést a szabad kolas min
helyére alakította. De mind ezt, mind a városok

polgárságának a közigazgatásban való részvételét,
hatásukban önmagá meggyengítését, midőn az
szaggatást vesztve társost, s azokra is csak
az egyházi és világi rendes hivatal meg, sa
varosi közeleket alig; így midőn exaltat az oly
garchia felkérését akarva elérni terveinek semmi
erőmenye sem lett, az oligarchia hatalma tovább
vább szélesedett, úgy hogy barmikor, kénye kedve sze
vint ellenállt a királynak valóváraiban, sőt e
törvényekben, meg a felállítás banderialis rendszer
ben is csak az új törvény nyers felszekeréséje növelése
ve, pedig a honvédelemre alkotott törvénye is más
ötödöt egyike elismert határozat inspekciós ened.
Övése meg alapját a Kestös Kamara rendszernek
az armalista nemességnek. Azonmanyokai köz
lamaisól ugyanis annyira el volt ragadtatva
hogy ha más nem gyandekozhatott, birakiel
kül nemesevelékes veltogatos, s ezek közül
az ügynevelés armalistak. Erdeméi közei sa
munkosok meg az ipar kereskedés banyaslat
elismérésükára lett inspekciós, továbbá
azon törvény, melyben az elnyomott jobb
gyaknak bizonyos felszekerés alatt szabad
közöskevést engedett, s így az elnyomott nép
orszály morális erőseket se semesen könnyebb
lé, negre a honvédelem rendszeréje is közele
tesebbiséje

etomban so iveso lossen aralkodasa
 alatt sem nyerte meg a magyar nemzet
 bivalmát keresetét. Kulonben lassnos in
 sekredesi, seves vallalatai, a kivitelben valo
 erehyselensége miatt lassosalanok lettek,
 s sorvenysegesei is namas marhibai mel
 tess elenyossek. A saivonkagok elvedkseje,
 a tizenharom keresi varos elkalogosi saka,
 onkenyesen kososs irkodesi skerkodesi, ^{magy}
 zovakkal, majd Benckellet, majd Albersel-
 nejinek Cyllei Borbatanak kiesapongasai,
 joval felul haladtok lassnos insekredeseis,
 melyek nem egyokor megingastak a sznon
 lopait.

A kiralyi sekunsely, mely Nagy Lajos ke
 melyeben vakisoi fenyesseggel magasloss ki,
 most komalyba borult. A kiraly az oblygarchia
 skeskegyenek babja lon, melynek Beigmondou
 sori elkovesess sorvenytelen sepsi veibe
 subbel vannak feliva a nemzeti torse'
 net lapjaira.

(: folyosjuk:)

Josif Kalmán	Marga László	Ujj-Eszoan	Melony Antal
Skepirov. Makank.	Sola. Makank.	nyelo Makank.	Skerkeszi

